

Vedr. De formidlende organisationers pligt til at videregive oplysninger

(Til samtlige adoptionssamråd, samrådssekretariater, formidlende organisationer, Adoption og Samfund samt Familienstyrelsen, den 26. maj 2005).

Adoptionsnævnet har modtaget en forespørgsel fra et samrådssekretariat vedrørende spørgsmålet om de formidlende organisationers pligt til at videregive oplysninger om adoptanter, som efter adoptionslovens § 25 a, stk. 2, ville kunne føre til bortfald af ansøgernes godkendelse.

Forespørgslen var foranlediget af en konkret sag, som var blevet sat i bero i en af de formidlende organisationer på grund af ansøgerindens graviditet, hvilket organisationen ikke orienterede amtet om.

Organisationen har over for nævnet tilkendegivet, at videregivelse af oplysninger om eksempelvis en ansøgers graviditet, vil krænke organisationens tavshedspligt, og at det må være ansøgernes forpligtelse at orientere amterne.

Adoptionsnævnet har hørt Familienstyrelsen og anførte i høringen følgende:

"...

Da de formidlende organisationer ikke er offentlige forvaltningsmyndigheder er de som udgangspunkt ikke underlagt forvaltningslovens regler.

Der er hverken i lovgivningen på adoptionsområdet eller autorisationsaftalen mellem Civilretsdirektoratet og organisationerne bestemmelser, som pålægger organisationerne at videregive oplysninger af den omhandlede karakter.

Adoptionsnævnet er på denne baggrund af den opfattelse, at der næppe er hjemmel til at pålægge organisationerne at videregive oplysninger om f.eks. en ansøgers eventuelle graviditet til samrådet.

I forbindelse med overvejelser om, hvorvidt organisationerne bør pålægges en sådan bestemmelse gør flere forhold sig gældende.

Det fremgår overordnet af såvel autorisationsvilkårene som autorisationsaftalen, at de formidlende organisationer er forpligtet til at drive virksomhed, som er i overensstemmelse med reglerne i den danske adoptionslovgivning, og at organisationen ved tilrettelæggelsen og udøvelsen af adoptionshjælpsvirksomheden skal tage udgangspunkt i barnets interesser, ligesom organisationen skal have et indgående kendskab til og indrette sig efter lovgivning og grundlæggende principper ("policy") på adoptionsområdet i såvel Danmark som i de lande, som organisationen samarbejder med.

I forbindelse med matchingen er det forudsat, at organisationerne orienterer amterne om forhold, som giver anledning til tvivl om ansøgernes egnethed som adoptanter. Der henvises til Civilretsdirektoratets vejledning om international adoption, hvorefter:

"Det påhviler organisationen at være opmærksom på tilfælde, hvor ansøgeren har afvist at acceptere et barn, som organisationen har vurderet som liggende indenfor ansøgerens godkendelse. Organisationens bør orientere amtskommunens samråd om disse tilfælde, men bør afholde sig fra at fremkomme med en indstilling om, hvorvidt ansøgerens godkendelse bør trækkes tilbage" (s.113).

Det kunne på denne baggrund overvejes, om man i forlængelse heraf burde tilkendegive, at organisationerne også bør orientere samrådene, hvis de bliver opmærksom på forhold, som – inden matchingen – ville føre til bortfald af en ansøgers abstrakte godkendelse.

Ved vurderingen heraf må hensynet til tillidsforholdet dels mellem den formidlende organisation og ansøgeren, dels mellem organisationen og afgivelandet tages i betragtning.

En konkret situation kunne være, at et ansøgerpar fortæller den formidlende organisation om en aktuel graviditet. Organisationens beslutter på denne baggrund at berosætte ansøgernes sag, indtil risikoen for abort er minimeret væsentligt. Organisationens undgår herved, at et afgiverland i mellemtiden bringer et konkret barn i forslag til ansøgerne. Ansøgerne vælger samtidig ikke at fortælle samrådet om graviditeten, da der hersker uklarhed om, hvorvidt samrådet på denne baggrund beslutter at tilbagekalde ansøgernes godkendelse.

Såfremt organisationens pålægges en pligt til at orientere samrådet om graviditet hos adoptanterne, vil situationen kunne blive den, at ansøgerne undlader at orientere organisationens om en graviditet af frygt for, at deres godkendelse trækkes tilbage. Organisationens vil derfor fremsende ansøgernes adoptions-sag til det valgte afgiverland med risiko for at, de udenlandske adoptionsmyndigheder stiller et konkret barn i forslag.

Af hensyn til formidlingssituationen generelt samt de børn, som bringes i forslag til danske ansøgere vil det, efter Adoptionsnævnets opfattelse, være uhensigtsmæssigt, hvis et afgiverland bringer et konkret barn i forslag til en ansøger, som efterfølgende må afvise matchingen på grund af graviditet.

Vi skal bede om Civilretsdirektoratets bemærkninger til ovenstående.

Såfremt direktoratet er enig i, at der ikke er nogen klar hjemmel til at pålægge organisationerne at videregive oplysninger af den nævnte karakter til samrådet, skal vi samtidig bede direktoratet overveje, om der bør tilvejebringes en sådan hjemmel.

For så vidt angår samrådenes praksis er det nævnets indtryk, at samrådene i almindelighed tilbagekalder godkendelsen, når der er forløbet en vis periode af ansøgerens graviditet (ofte omkring tre måneder). Dette er imidlertid ikke altid tilfældet, idet der er eksempler på, at samrådet blot berosætter sagen. Det bemærkes i den forbindelse, at nævnet på landsmødet i oktober 2003 gjorde amterne opmærksomme på, at nævnet er af den opfattelse, at samrådene ikke bør sætte sagen i bero, hvis en ansøger er gravid, men i stedet – i hvert fald efter 12. graviditetsuge – bør trække ansøgernes godkendelse tilbage.

Vi skal således henlede direktoratets opmærksomhed på behovet for, at der i vejledningen medtages retningslinier for samrådenes behandling af denne problemstilling".

Familiestyrelsen har erklæret sig enig i, at organisationerne hverken efter autorisationsvilkårene, autorisationsaftalerne eller efter de gældende regler på adoptionsområdet er forpligtede til at videregive sådanne oplysninger til samrådene.

Styrelsen finder det endvidere ikke hensigtsmæssigt at pålægge organisationerne en sådan forpligtelse.

Derimod er det Familiestyrelsens opfattelse, at organisationerne – særligt under hensyn til, at de er forpligtede til at indrette sig efter den danske adoptionslovgivning – når de modtager oplysninger fra ansøgere om ændrede forhold, har pligt til at indskærpe over for ansøgerne, at ansøgerne selv efter godkendelsesbekendtgørelsens § 23, stk. 3, skal meddele amtskommunen, hvis der indtræder ændringer i ansøgerens forhold.

En tilsvarende pligt påhviler efter Familiestyrelsens opfattelse organisationerne, hvis de modtager en ikke nærmere begrundet anmodning fra ansøgerne om berosættelse af en sag. Organisationen bør således i disse tilfælde spørge til baggrunden for ansøgernes ønske om berosættelse og indskærpe pligten efter godkendelsesbekendtgørelsens § 23, stk. 3 for ansøgerne.

For så vidt angår samrådenes praksis med at berosætte sagen i en periode, når der modtages oplysning om en kvindelig ansøgers graviditet, har Familiestyrelsen ingen bemærkninger hertil og vil medtage retningslinierne herom ved førstkommende revision af "Vejledning om international adoption".

Adoptionsnævnet kan henholde sig til det af Familiestyrelsen anførte.

Nævnet skal således henstille organisationerne til at bede ansøgerne redegøre for baggrunden for eventuelle anmodninger om berosættelse af en sag samt over for ansøgerne at indskærpe pligten efter godkendelsesbekendtgørelsens § 23, stk. 3 til at meddele amtet om ændringer i deres forhold. Nævnet skal samtidig bede organisationerne om fremover at sikre, at oplysninger herom noteres på ansøgernes sag i organisationerne.